

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19
(Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Study Factor as Effective Behavior Online Management on Crisis at Covid-19
of Higher Education Ayutthaya Province

สายหยุด มีฤกษ์¹, พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ², พระครูปลัดธรรมพ ปัญญาสาโร³,
พระสมุห์โชคดี วชิรปญโญ⁴ และ ณัฐพร พิงธรรม⁵

Sayyud Mererk¹, PhrakruSophonpariyatayanukit², Phrakrupalad Annop Pannasaro³,
Phrasamu Chokdee Vachirapanyo⁴, and Natthapon Pungtham⁵

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹Sayyud.mrk@mcu.ac.th

Retrieved: March 13, 2024; Revised: April 25, 2025; Accepted: April 27, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ด้วยการใช่วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 6 รูป/คน และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจจำนวน 351 รูป/คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า สภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์ มี 8 ด้าน คือ 1) ด้านผู้สอน การใช้เวลาในการเตรียมการสอนแบบออนไลน์เพิ่มขึ้น การสอนที่ไม่มีความหลากหลาย ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้สอนควบคุมห้องเรียนไม่ทั่วถึง รวมทั้งอุปกรณ์ในการเรียนที่ต้องเพิ่มขึ้น ขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย 2) ด้านผู้เรียน ให้ความร่วมมือน้อยกว่าการเรียนในชั้นเรียน ทำให้เกิดช่องว่างในการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์เสริม และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ จัดหา อุปกรณ์ ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น 3) ด้านเนื้อหา เนื้อหาตามหลักสูตรนั้นไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนแบบออนไลน์ บางรายวิชามีเนื้อหาที่ต้องปฏิบัติ การออกแบบการเรียนการสอนได้ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ 4) ด้านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ ขอบเขตกว้างเกินไป แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เข้าถึงยาก ขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียน ขาดทักษะการปฏิบัติ ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา 6) ด้านระบบการติดต่อสื่อสาร การจัดการเรียนการสอนแบบทางเดียวเป็นส่วนส่วนมาก มีความยุ่งยากในระบบการสื่อสาร ต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนไม่ค่อยติดตามข่าวสาร 7) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยี อุปกรณ์เพื่อศึกษาไม่พร้อม สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร จึงต้องเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ที่เพิ่มขึ้นจากการใช้จ่ายปกติทั้งของผู้สอนและผู้เรียน 8) ด้านการวัดและการประเมินผล

ยึดติดกับการวัดและการประเมินแบบเดิม ขาดทักษะในการบันทึกในระบบ การควบคุมการทดสอบยากขึ้น เกิดปัญหาการทุจริตในการทดสอบได้ง่าย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .334) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .441) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .517) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .454) ด้านการวัดและการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .657) ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียน/แหล่งเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .612) และด้านผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .432) ตามลำดับ

3. เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 พบว่า ผู้สอนออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยต้องพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ควรวิเคราะห์เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมสำหรับการเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ มีความทันสมัยหลากหลายและเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป เสียงพูด ดนตรีประกอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีการจัดกระบวนการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดความราบรื่น สอดคล้องตามแผนการสอน รวมทั้งผู้เรียนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาของการเรียน วัดประเมินผลการเรียนเพื่อสรุปผลหรือทดสอบความรู้ของผู้เรียนสะท้อนคิดของผู้เรียนและทบทวนหลังการปฏิบัติการสอนว่าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

คำสำคัญ: พฤติกรรม; การจัดเรียนการสอนออนไลน์; โควิด 19; สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: to study the problems related to behaviors and the management of online teaching and learning, to analyze the factors influencing such behaviors in online education, and to propose solutions to behavioral problems in online teaching and learning during the COVID-19 pandemic in higher education institutions in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. This research employed a mixed-methods approach, integrating both qualitative and quantitative methodologies. The qualitative data were collected through in-depth interviews with six participants, while the quantitative data were obtained from a survey conducted with 351 participants. The data were analyzed using statistical software for social science research, focusing on frequency, percentage, mean, and standard deviation. The result of the research was found as follow:

1) Conidiations problem and online management found that, for solving problems by online management on Crisis at Covid-19 of Higher Education Ayutthaya Province found that. There were 8 parts for problems by online teaching 1) for teacher they must be arrangement for online more than technique and not have participate among learners, then teacher could not over control class room event no skills for using some tools and have much expenditure. 2) For learners they give less attention then have some gave for getting knowledge then effect to less achievement, then lake of skills for using supplement tools and difficult for looking Purch arching and so on. 3) For subjects according to curriculum not to well for online, because some subject

must be having by practical, so that, layout lesson plans could not appropriate. 4) For media and workplace so widely difficult for looking for some data and no have skills to use tools. 5) For process of learning not have various choice not have motivate no have skills to practice and then not have absolutely with subject objective. 6) For communication, it was being more than one-way management, then difficult for communicate, then using more tools and not reflection from learners. 7) For network technology there were not ready such as unstable signal network then must be having more expenditure for them. 8) For evaluation, there were still the same pattern for evaluate, there were not have any systems for investigation then could be have easily cheating.

2) Condition for effect to manage by online management on Crisis at Covid-19 found that, by overall have more level (Average as 3.84 the standard deviation as .334). Then when consider by each part according to more to less as follow, For learners (Average as 3.94 the standard deviation as .441). For network technology for communication (Average as 3.93 the standard deviation as .517) For process learning management (Average as 3.89 the standard deviation as .454). For evaluation (Average as 3.77 the standard deviation as .657). For substances for learning media (Average as 3.75 the standard deviation as .612). For teacher (Average as 3.74 the standard deviation as .432) by orderly

3) Suggestions for solving problems by online management on Crisis at Covid-19 found that, teachers must lay out online lesson plans by considering with as each appropriate subject. They should consider different for each learner then analyze matters as suitable for learning management. They were having modern good for understand example pictures VDO sound music to motivate them to have quality development. Teachers should have managed all by appropriate and smoothly conclusion with learners' period evaluation to summary result of learners then reflect for thinking and practice evaluate accordance with subjects.

Keywords: Behavior; Online Management on Crisis; Covid-19; Higher Education

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนผ่านของความรู้ เป็นไปอย่างรวดเร็วและไม่มีที่สิ้นสุดของโลกในศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้าง ความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต จึงเกิดเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า โควิด 19 โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข (World Health Organization, 2020) ทำให้คนในสังคมต้องเว้นระยะห่างทางสังคม เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโควิด 19 ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของคนในสังคม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าชนิด เป็นพฤติกรรมที่ได้มาจากกรรมพันธุ์ สัตว์สามารถแสดงออกได้โดยไม่ต้องเรียนรู้มาก่อน มีแบบแผนเดียวกัน ไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยนโดยการเรียนรู้ มีลักษณะเฉพาะของแต่ละสปีชีส์ 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนได้อันเป็นผลเนื่องมาจาก

ประสบการณ์ ไม่ใช่เกิดจากการที่สัตว์มีอายุมากขึ้น พฤติกรรมการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากทั้งยีนและสิ่งแวดล้อม หนึ่งในมาตรการเพื่อการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 (Hill B.,2020) ภายใต้สถานการณ์ภาวะฉุกเฉินนั้น ด้านสาธารณสุขจึงมีมาตรการการป้องกัน เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม เป็นการเว้นระยะห่างในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างบุคคล ทำให้เกิดกระแสของการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและการศึกษาในรูปแบบ New Normal จึงทำให้สถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ

การปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนนับเป็นความท้าทายสำหรับผู้สอนอย่างยิ่ง (สุวิทย์ เมษินทรีย์,2556) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้การศึกษาของประเทศไทยเกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ก้าวทันต่อความต้องการในการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย การเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงได้เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ และการศึกษาแบบไร้พรมแดน รวมทั้งการขยายโอกาสให้กับผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,2561) การเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท ร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Alibak, Talebi & Neshatdoost, 2019) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามความต้องการ ซึ่งการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางด้าน การสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Care,2018)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นและมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีเป้าหมายเพื่อสภาพปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมในการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับพฤติกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำมาปรับวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพ และนำความรู้ที่มีคุณภาพ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่ออาชีพตามความมุ่งหวังของสังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการจัดเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2563 ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 3,685 รูป/คน (สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2563)

2. **กลุ่มตัวอย่าง** นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยจากสูตรของเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) รวม 351 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 6 รูป/คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี การสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาผ่านการสนทนาพูดคุยในพื้นที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามและแนวทางในการสัมภาษณ์ และนำแบบสอบถามไปใช้เพื่อทำการวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. **แบบสอบถาม** มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ จำนวน 351 ฉบับ ใช้การตอบแบบสอบถามออนไลน์ 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้าภาคสนาม (Field Studies) ติดตามตามเก็บแบบสอบถามคืน ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. **แบบสัมภาษณ์** มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง 2) ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมูลมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้ว ผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูล หรือเชิญผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ด้วยตนเองเพื่อมาร่วมพูดคุยกันเป็นกลุ่มซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี 4) ผู้วิจัยทำการศึกษาแบบเจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ทำการ นัดหมายบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญไว้ก่อนหน้า เมื่อถึงเวลานัดหมายผู้วิจัยก็จะไปตามเวลา เมื่อพบผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญก็ทำการสัมภาษณ์ทันที การนัดหมายจึงไม่มีผลต่อโอกาสในการสัมภาษณ์มากนัก หากผู้วิจัยไปพบครั้งแรกแล้วขอสอบถาม หากได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ก็จะนัดหมายไว้เพื่อทำการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป 5) ในช่วงท้ายจะเป็นการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เวลาช่วงท้ายนี้เป็นช่วงที่ต้องการรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นชุด ๆ หาแนวทางให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลานี้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากประเด็นต่าง ๆ ที่เก็บมาแล้ว ข้อมูลส่วนใดที่ยังไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์หรือยังไม่ชัดเจนก็จะติดตามในส่วนนั้น ๆ ซึ่งจะค้นหาเอกสารเพิ่มเติมด้วยในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดย

(1) รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ นำมาจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology And Taxonomy)

(2) ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมารวบรวมจัดวางอย่างเป็นระเบียบให้พร้อมใช้งานอย่างสะดวก จากนั้นจัดระเบียบออกเป็นหน่วยย่อยตามความเหมาะสมอย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลในการตอบคำถามวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามโครงสร้างของประเด็น และเนื้อหาที่กำหนดไว้

(3) ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Credibility) ด้วยวิธีการตรวจสอบ ด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ตรงตามทฤษฎีที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

(1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) วิเคราะห์สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม

(1) วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

(2) วิเคราะห์ความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาครอนบาค (Constant comparison: α)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) **ด้านผู้สอน** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนแบบออนไลน์เพิ่มขึ้น การสอนที่ไม่มีความหลากหลาย เหตุเพราะการเรียนออนไลน์ ผู้สอนต้องบรรยายเป็นหลัก ทำให้การจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจผู้เรียนลดลง การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในชั้นเรียนลดลง ผู้สอนควบคุมห้องเรียนไม่ทั่วถึง รวมทั้งอุปกรณ์ในการเรียนที่ต้องเพิ่มขึ้น ขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ ทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย จากการต้องจ่ายเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet เป็นต้น

2) **ด้านผู้เรียน** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านผู้เรียน พบว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้เรียนให้ความร่วมมือน้อยกว่าการเรียนในชั้นเรียน ทำให้เกิดช่องว่างในการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง อีกทั้งผู้เรียนขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์เสริม โปรแกรมเสริมที่ใช้เพื่อการเรียน ด้วยความไม่เอื้ออำนวยของอุปกรณ์นั้น จึงทำให้เกิดช่องว่างทางการเรียนรู้ และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ จัดหา อุปกรณ์ ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

3) **ด้านเนื้อหา** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านเนื้อหา พบว่า เนื้อหาตามหลักสูตรนั้นไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนแบบออนไลน์ บางรายวิชามีเนื้อหาที่ต้องปฏิบัติ การจัดการเรียนแบบออนไลน์จึงทำให้ออกแบบการเรียนการสอนได้ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจำกัดของเวลาทำให้การเรียนการสอนไม่ได้เต็มที่ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับเนื้อหาในรายวิชานั้น ๆ อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนลดลง

4) **ด้านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กว้าง ไร้ขอบเขต ทำให้

การศึกษาจึงต้องหาแหล่งข้อมูลเพื่อเป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ไม่ตรงประเด็น อีกทั้งผู้เรียนขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ เพราะเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น ทำให้การเลือกใช้ของผู้เรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน

5) **ด้านกระบวนการเรียนรู้** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียน ขาดทักษะการปฏิบัติ ทำให้เรียนรู้ได้ไม่ครบตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหารายวิชา และการเรียนจัดการเรียนไม่ครอบคลุมถึงความแตกต่างในระดับของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ยากขึ้น

6) **ด้านระบบการติดต่อสื่อสาร** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบทางเดียวเป็นส่วนส่วนมาก มีความยุ่งยากในระบบการสื่อสาร ต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้เรียนบางคนไม่พร้อมกับการจัดหาอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ ทำให้ภาพ เสียง ไม่เสถียร เมื่อผู้เรียนไม่ค่อยติดตามข่าวสาร ทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์จึงไม่สัมฤทธิ์ผล

7) **ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยี** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านเครือข่ายเทคโนโลยี พบว่า อุปกรณ์เพื่อศึกษาไม่พร้อม สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร จึงต้องเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ที่เพิ่มขึ้นจากการใช้จ่ายปกติทั้งของผู้สอนและผู้เรียน

8) **ด้านการวัดและการประเมินผล** ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัญหาทางด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ผู้สอนส่วนมากยึดติดกับการวัดและการประเมินแบบเดิม จึงทำให้ขาดทักษะในการบันทึกในระบบ เพิ่มภาพในการเตรียมการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา เพราะทั้งต้องเตรียมทั้งที่เป็นเอกสารแล้ว ยังต้องนำมาลงในระบบอีก รวมถึงการควบคุมการทดสอบ ทำให้ยากขึ้น เกิดปัญหาการทุจริตในการทดสอบได้ง่าย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวม (n=351)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม	ภาพรวม		
	S.D.	Mean	แปลผล
1) ด้านผู้สอน	3.74	.432	มาก
2) ผู้เรียน	3.94	.441	มาก
3) ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียน/แหล่งเรียนรู้	3.75	.612	มาก
4) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	3.89	.454	มาก
5) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร	3.93	.517	มาก
6) ด้านการวัดและการประเมินผล	3.77	.657	มาก
รวม	3.84	.334	มาก

จากตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .334) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .441) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

(ค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .517) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .454) ด้านการวัดและการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .657) ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียน/แหล่งเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .612) และด้านผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .432) ตามลำดับ

3. แนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาวิจัยทำให้ทราบแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1) ด้านผู้สอน พบว่า การประยุกต์การเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้มีความหลากหลาย เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา และมีกิจกรรมที่สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน

2) ด้านผู้เรียน พบว่า การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ด้านร่างกาย ที่แข็งแรง แต่งกายสุขภาพ จิตใจ ที่พร้อมที่จะเปิดใจรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และอุปกรณ์ในการเรียน ที่มีความเสถียร และมีคุณภาพ เพื่อให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียน/แหล่งเรียนรู้ พบว่า เนื้อหาที่ในการเรียนการสอนผู้สอนได้รวบรวมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่าย สามารถเข้าไปศึกษาข้อมูลเวลาไหนก็ได้ ด้วยเครื่องมือแบบไหน ก็สามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลนั้นได้ตลอดเวลา ทำให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ มีวิธีการคิดเชิงวิเคราะห์ มีหลักการ มีเหตุ มีผล

4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า มีการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตร ตรงตามวัตถุประสงค์ในรายวิชานั้น ๆ ลักษณะเนื้อหาเหมาะสมกับช่วงวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้นน่าสนใจ เข้าใจง่าย เข้าถึงได้ง่าย และต้องไม่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ซับซ้อนจนเกินไป ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและทำให้เกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น

5) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร พบว่า ควรเลือกใช้ระบบที่ไม่ซับซ้อนมาก มีความยืดหยุ่นสามารถเข้าใช้งานได้ทุกสถานการณ์ ผู้เรียนสามารถติดตามข่าวสารได้ทันอย่างสม่ำเสมอ

6) ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ผู้สอนต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการวัดและประเมินผลแบบออนไลน์ให้มีความเชี่ยวชาญ ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาการทุจริตได้ เพิ่มระยะเวลาในการเตรียมตัว และการดำเนินการวัดและประเมินผล ผู้สอนยังสามารถเลือกใช้กระบวนการ วิธีการวัดและการประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้เกิดการวัดและการประเมินผลที่ประสิทธิภาพสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยการเสนออภิปรายผลการวิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ประเด็นตามข้อค้นพบของการวิจัย ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหาพฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์ มี 8 ด้าน คือ

- 1) ด้านผู้สอน การใช้เวลาในการเตรียมการสอนแบบออนไลน์เพิ่มขึ้น การสอนที่ไม่มีความหลากหลาย ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้สอนควบคุมห้องเรียนไม่ทั่วถึง รวมทั้งอุปกรณ์ในการเรียนที่ต้องเพิ่มขึ้น ขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย
- 2) ด้านผู้เรียน ให้ความร่วมมือน้อยกว่าการเรียนในชั้นเรียน ทำให้เกิดช่องว่างในการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์เสริม และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ จัดหา อุปกรณ์ ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น
- 3) ด้านเนื้อหา เนื้อหาตามหลักสูตรนั้นไม่เอื้อ

ต่อการจัดการเรียนแบบออนไลน์ บางรายวิชามีเนื้อหาที่ต้องปฏิบัติ การออกแบบการเรียนการสอนได้ไม่เหมาะสม ต่อการเรียนรู้ 4) ด้านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ ขอบเขตกว้างเกินไป แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้เข้าถึงยาก ขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียน ขาดทักษะการปฏิบัติ ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา 6) ด้านระบบการติดต่อสื่อสาร การจัดการเรียนการสอน แบบทางเดียวเป็นส่วนส่วนมาก มีความยุ่งยากในระบบการสื่อสาร ต้องใช้อุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนไม่ค่อย ติดตามข่าวสาร 7) ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยี อุปกรณ์เพื่อศึกษาไม่พร้อม สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร จึงต้องเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ที่เพิ่มขึ้นจากการใช้จ่ายปกติทั้งของผู้สอนและผู้เรียน 8) ด้านการวัด และการประเมินผล ยึดติดกับการวัดและการประเมินแบบเดิม ขาดทักษะในการบันทึกในระบบ การควบคุมการ ทดสอบยากขึ้น เกิดปัญหาการทุจริตในการทดสอบได้ง่ายสอดคล้องกับ พชร ลิ้มรัตนมงคล และคณะ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนออนไลน์คือ เวลาเรียนมีน้อยเกินไป ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการ เรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาทิ ด้านเทคโนโลยี ด้านบทเรียน ด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียน ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการ ติดต่อสื่อสาร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียน/แหล่ง เรียนรู้ และด้านผู้สอนสอดคล้องกับปนัดดา อามาตร และคณะ (2560) ในการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการจัดการ เรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านหลักสูตร รองลงมา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้าน การวัดผลประเมินผล 2) แนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มี 6 ด้าน ดังนี้ 2.1) ด้านครูพบว่า ครูควรทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระ เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2.2) ด้าน นักเรียนพบว่า ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปบทเรียนด้วยตนเอง ให้มากยิ่งขึ้น ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม 2.3) ด้านหลักสูตรพบว่า ควรมีการพัฒนา การศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2.4) ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูควรดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนสอนให้ยึดนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง 2.5) ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ควรมีการแก้ปัญหาความไม่เพียงพอของสื่อ และ 2.6) ด้านการ วัดผลประเมินผลพบว่า ครูควรจัดการวัดประเมินผลอยู่ตลอดเวลา ทั้งในและนอกสถานศึกษา และทั้งครู นักเรียน อย่างต่อเนื่องตามสภาพจริง

แนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมและนำมาประยุกต์ใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดังนี้ ผู้สอนออกแบบวิธีการจัดการเรียน การสอนแบบออนไลน์ โดยต้องพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา คำนึงถึงความ แตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ควรวิเคราะห์เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมสำหรับการเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ มีความ ทันสมัยหลากหลายและเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป การ์ตูน/แอนิเมชัน เสียงพูด ดนตรีประกอบ เพื่อกระตุ้น ความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีการจัด กระบวนการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดความราบรื่น สอดคล้องตามแผนการสอน รวมทั้ง ผู้เรียนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาของการเรียน วัดประเมินผลการเรียนเพื่อสรุปผลหรือทดสอบความรู้ของ ผู้เรียน สะท้อนคิดของผู้เรียนและทบทวนหลังการปฏิบัติการสอนว่าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา พชร ลิ้มรัตนมงคล และคณะ (2556) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแนวทางแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์

ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ต่างเวลาและการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเคลื่อนที่ เช่น มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้ที่หลากหลาย การให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในช่วงเวลาใดก็ได้ โดยอยู่บนพื้นฐานของการให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือมีการจัดการเนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นเพื่อทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากที่สุด วิทยา วาโย และคณะ (2563) กล่าวว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง การเรียนการสอนแบบออนไลน์มีองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธี ที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะวิชา และบริบทของผู้เรียนจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์โควิด 19 (Covid-19) ของสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปได้ดังนี้

การเรียนการสอนออนไลน์เผชิญกับปัญหาหลายประการในทุกมิติ ทั้งในด้านผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ เทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้ และการวัดผล ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลงและเพิ่มภาระให้กับทุกฝ่าย 1) ผู้สอน เผชิญกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น โดยขาดเครื่องมือและทักษะที่เหมาะสม 2) ผู้เรียน ขาดแรงจูงใจและเครื่องมือที่จำเป็น พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม 3) เนื้อหาและสื่อ ไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ขาดความทันสมัยและเข้าถึงได้ยาก 4) กระบวนการเรียนรู้ ไม่น่าสนใจ ขาดการมีส่วนร่วม และไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ 5) เทคโนโลยีและการสื่อสาร มีข้อจำกัดด้านสัญญาณและอุปกรณ์ที่ซับซ้อนต่อการใช้งาน 6) การวัดผล ขาดความแม่นยำ ยึดติดกับรูปแบบเดิม และมีความเสี่ยงต่อการทุจริต

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี กระบวนการสอน และความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการสนับสนุนการพัฒนาโดยการฝึกอบรมทักษะการสอนออนไลน์ การจัดทำสื่อการสอนและกิจกรรมการวัดผลประเมินผลให้กับผู้สอนอย่างสม่ำเสมอในสถาบันการศึกษา และอบรมทักษะการใช้สื่อออนไลน์ให้กับผู้เรียน

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น การให้ยืมโน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต เพื่อการเรียนการสอนช่วยลดภาระให้กับผู้สอนและผู้เรียน

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายองค์กรการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อกระตุ้นให้พัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อให้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนได้ในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ในพื้นที่ เพื่อจะได้สามารถนำมาปรับใช้ได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

2) ควรมีการนำไปพัฒนาปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีรูปแบบที่แน่นอนชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ปนัดดา อามาตร และคณะ. (2560). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เพชร ลิ้มรัตนมงคล และคณะ. (2556). หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต. *รังสิตสารสนเทศ*, 19(2), 54-63.

วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*, 14(34), 285-298.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ: พรึทหวานกราฟฟิค.

- สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2563). สถิตินิสิตประจำปีการศึกษา 2563. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Alibak, M., Talebi, H., & Neshatdoost, H. (2019). Development and validation of a test anxiety inventory for online learning students. *Journal of Educators Online*, 16(2), 10–25.
- Care, E. (2018). Twenty-first century skills: From theory to action. In *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 3–17). Springer Cham.
- Hill, B. (2020). Coronavirus: Origins, signs, prevention and management of patients. *British Journal of Nursing*, 29(7), 399–402.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- World Health Organization. (2020, March 26). *Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19)*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>
-